

Cal Xaró

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Carrer Unió, núm. 1.

Coordenades:

Latitud: 42.24408
Longitud: 1.9735
UTM Est (X): 415313
UTM Nord (Y): 4677387

Classificació

Número de fitxa 08166 - 11
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular
Segle XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: NNSS.: Annex II: edificis, obres i espais verds a conservar, núm. 2.
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 5476011DG1757N0001DP
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dg., 10/05/2009 - 02:00

Descripció

Es tracta d'una gran casa ubicada dins el casc urbà però amb les característiques pròpies d'una masia; de fet, fins avui dia, ha estat vinculada amb més o menys intensitat a activitats agropecuàries. Cal Txeró està format per la casa, el paller, diferents coberts i annexes, una gran era i terres de conreus situades a la banda

sud de les construccions.

La casa és de planta irregular com a resultat del creixement de l'immoble i de la configuració de la trama urbana, ja que en aquest indret el carrer Unió fa un gir de quasi 90 graus, fet que es reflecteix en la façana principal que és de dos frontis en angle. En l'edifici es distingeixen dues estructures, que exteriorment presenten certes diferències. D'una banda, hi ha una gran estructura de planta més o menys rectangular que defineix la part més gran de la superfície total de l'edifici. Aquesta consta de planta baixa, tres plantes i golfes, amb coberta a dos vessants i el carener disposat est-oest. L'altra estructura, està situada a la banda nord de l'anterior, presenta menor alçada, té una planta menys, i la coberta és de dos vessants però amb el carener disposat perpendicular a l'altre, o sigui col·locat nord-sud. La façana principal del conjunt, que obra al carrer de la Unió, presenta la superfície coberta d'un arrebossat de morter de calç. Les obertures són senzilles, excepte la gran portalada que és de llinda monolítica de pedra (amb una inscripció acompanyada de la data 1750) suportada en muntants també de pedra picada. A la planta primera hi ha un balcó corregut i un l'altre de més petit, i a la segona algunes obertures són de balcó ampit, o sigui, sense voladís. Pel que fa a les façanes que obren a l'era i al sud, també presenten la superfície arrebossada, excepte la façana oest de l'estructura principal que ens permet veure un paredat fet amb pedres irregulars i cantoneres de pedra picada; en aquesta façana, la porta és d'arc rebaixat de maó massís posat de pla i per sobre té un arc de descàrrega fet en pedres. La resta d'obertures d'aquestes façanes són senzilles, només cal destacar que a la façana sud hi ha una galeria a nivell de la planta primera i alguns balcons ampitats que conserven les baranes de fusta. A l'interior, la planta baixa presenta un passadís o corredor que comunica les dues obertures principals de la casa, la que dona al carrer de la Unió i la de l'era; en aquest pas hi ha els accessos als diferents espais d'aquesta planta i també hi ha l'escala d'accés al pis superior. La planta primera era destinada a vivenda, amb espais comuns i les habitacions; hi ha la gran sala amb el terra de fusta, la capella i l'accés a la galeria i a les habitacions principals. L'ús de la planta segona era una part habitacions i la resta magatzem, junt amb la planta tercera i les golfes.

A l'exterior, dels diferents coberts i annexes que delimiten l'era, cal fer esment al porxo o paller. Es tracta d'una estructura de planta rectangular amb coberta a dos vessants i obertures a la façana de llevant, algunes han estat reformades, a la llinda d'una d'elles podem llegir: "Este edificio se izo el año 1750 i se renovo el año 1986.v." amb una creu a cada costat.

Observacions:

Cal Txeró és utilitzat junt amb altres edificis i espais del casc antic en la representació del pessebre vivent ja que suposa un bon escenari.

A les NNSS consta com edifici a conservar, i s'especifica que inclou també la pallissa i el porxo d'accés al pati interior.

Història

Cal Txeró és un edifici emblemàtic de la Poble de Lillet, tant per haver conservat les característiques estructurals com funcionals d'origen de l'edifici. No hi ha notícies històriques conegudes relacionades amb Cal Txeró. Pel que fa al seu origen, les úniques referències són les inscripcions de 1750 en la llinda de la porta principal i a la del paller. Tot i això, no es pot descartar que Cal Txeró ja existís amb anterioritat a aquesta data, ja que el creixement progressiu del poble per aquest extrem de la vila va anar sent gradual al llarg dels segles XVI i XVII, fins a partir del segle XVIII que és quant experimentà el creixement més sobtat. De fet aquesta data coincideix en un moment de consolidació de la trama urbana d'aquest sector de la Poble de Lillet (a més de la construcció del barri de Les Coromines), lligat a un període d'augment demogràfic important que comportà paral·lelament un increment del nombre de vivendes construïdes. A més, aquest creixement va estretament vinculat a l'auge de la indústria, de la que cal destacar-ne la indústria llanera la qual estigué molt arrelada a la Poble de Lillet; de fet, ja des del segle XIV està documentada la

seva preeminència com a activitat econòmica poblatana, però va ser sobretot al segle XVIII quan aquesta adquirí un paper important dins la indústria comarcal i fins i tot a nivell de Catalunya. Anotem aquesta dada, perquè el topònim Cal Txeró es relaciona amb l'activitat llanera, i hi ha informacions orals que testimonien aquest fet, si més no precisen que era una casa molt vinculada al món de l'ovella, potser no només pel volum de ramats que hagués tingut sinó pel treball de la llana en alguns dels processos de tractament més immediats després d'esquilar les ovelles.

La primera inscripció al registre de la propietat (Llibre 5 de la Pobla de Lillet, Foli 202, inscripció 1) apareix registrada com a casa amb era, paller i hort contigu, al carrer primer de la Plana de 2 quarteras 3 quartans i 1 picotí de sembrat de blat, equivalents a 78 àreas 13 centiareas i una altra casa també contigua i a l'esquerra de dit hort, senyalada amb el número 23, i té la porta d'entrar i sortir en el mateix carrer de la Plana, seguidament aporta els límits i després s'especifica que "se tiene el deslindado inmueble en alodio de los Exceletísimos Señores Barones de Pinós y Mataplana" sense prestació de censos ni càrregues. Aquest registre és de José Vaquer i Lliurat qui la posseeix per testament emès pel seu pare Francisco Vaquer i Caballeria, comerciant de la Pobla de Lillet, en data 27 de juliol de 1824.

